

МОДЕРНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

ННПППФВК ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Анотація. В статті наголошується на модернізації управлінської діяльності керівника закладу освіти, представлені особливості управління внутрішньошкільним життям, розуміння яких відіграє важливу роль у підготовці фахівців магістерського рівня вищої освіти галузі знань: 011. Науки про освіту. Підкреслено важливість врахування сучасних освітніх тенденцій і змін. Наголошується на модернізації змісту, форм і методів управлінської діяльності у формуванні керівника нового типу.

Ключові слова: підготовка майбутнього фахівця, магістерська програма, управлінська діяльність керівника, реформування освіти, інноваційне управління в освіті.

Abstract. The article emphasizes on the modernization of the managerial activity of the head of an educational institution, presents the features of the management of the internal school life, understanding of which plays an important role in the training of specialists in the master's level of higher education in the field of knowledge: 011. Education science. The importance of content, forms and methods of management modernization in the process of a new type of a manager's formation is emphasized.

Keywords: preparation of the future specialist, master's program, managerial activity of the head, reforming of education, innovative management in education.

Серед напрямів у розвитку теорії управління освітою, які почали розвиватися як пріоритетні, слід назвати управління якістю освіти, освітній моніторинг, інновації в освіті, освітні вимірювання, ІТ-технології в управлінні освітою, формування професійної компетентності керівників освіти тощо. Суттєвим залишається відставання від розвинених країн світу щодо практичного формування і теоретичного підкріплення державно-громадської системи управління освітою, децентралізації управління освітою, підготовки керівних кадрів на засадах компетентнісного підходу. В Україні до цього часу немає цілісної, теоретично обґрунтованої концепції управління освітою, що створює певний управлінський хаос як у теоретичних дослідженнях, так і в їх практичній реалізації в умовах глобалізації і мінливої ситуації в суспільстві. Більшість підходів щодо вдосконалення управління освітою, які висвітлені в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки, є декларативними і не мають комплексного характеру і ґрунтового науково-теоретичного підкріплення.

Функціонування та розвиток школи залежить від сукупності зовнішніх факторів прямого й опосередкованого впливу на заклад загальної середньої освіти. Передусім – це особливості соціально-економічного, політичного і культурного розвитку країни, зосереджені в системі освіти матеріально-фінансові, кадрові ресурси, культурний простір, в якому формуються особистість, тенденції розвитку освіти, рівень розвитку наук, що працюють на школу, система державного управління освітою, нормативно-правова база, що забезпечує функціонування школи. Вся ця сукупність постійно змінюваних зовнішніх умов під дією об'єктивно-суб'єктивних факторів трансформується. Стан розвитку суспільства зумовлює відповідні йому *особливості управління внутрішньошкільним життям*. На сучасному етапі до таких особливостей належать:

1. Зміна підходів при оцінюванні діяльності закладу. Це означає створення школою власної системи діагностики й оцінювання її діяльності, орієнтацію на оцінювання не лише за результатами навчання учнів, вивчення рівня розвитку особистості дитини, оцінювання результатів діяльності окремих педагогів.

2. Демократизація управління передбачає створення належних умов для реалізації місії та мети школи, пріоритетність вирішення питань макротехнології (цілісної системи роботи школи і внутрішньо-шкільного управління) над мікротехнологіями (методиками проведення педрад, нарад, аналізу окремих уроків, написання наказів, складання графіків).

3. Зміна кадрової ситуації виявляється у поповненні шкільних фахівців психологами, соціальними педагогами, звільненими класними керівниками, заступниками керівників шкіл з експериментальної або науково-методичної роботи, працівниками закладів вищої освіти. Це вимагає

вирішення нових управлінських завдань, виникнення нових управлінських відносин, зв'язків, створення сприятливого психологічного клімату в колективі, атмосфери творчого пошуку, взаємодопомоги, зацікавленості роботою.

4. Варіативність управління. Означає використання різноманітних моделей, систем, змісту управлінської діяльності, самостійне визначення спрямованості розвитку, коригування мети школи, обрання варіантів навчального плану, визначення змісту шкільного компонента освіти, моделювання позаурочної діяльності учнів.

5. Зміна методів управління. Свідченням цього є перехід від прямого впливу на методи, пов'язані з ефективністю роботи школи, до моделювання педагогічних систем, способів їх реалізації; від жорстко регламентованих вимог до розмаїття форм, змісту. Це передбачає вільний вибір технології планування та організації роботи відповідно до цілей та завдань колективу.

6. Зміна методологічних засад управління. На передній план висувуються системний підхід, моделювання цілісних педагогічних та управлінських структур, розробка технологій прискореного розвитку. Це стимулює використання діалогічних форм взаємодії, впровадження способів самоорганізації, децентралізації управління. Головним у змісті управлінської діяльності стає вироблення цілісної системи діяльності школи, яка б відповідала вимогам часу і створювала передумови для цілеспрямованого розвитку учнів.

Відкрита школа є соціально-педагогічною системою, здатною до генерування та впровадження педагогічних інновацій (наукових та практичних досліджень із соціально-педагогічних та психологічних проблем), адекватного сприйняття соціально-педагогічних змін у суспільстві, встановлення різнобічних зв'язків з громадськістю та учасниками освітнього процесу.

Оцінювання управлінської діяльності керівника закладу освіти має здійснюватися на основі системності, яка передбачає розгляд і врахування усієї сукупності соціально-педагогічних умов удосконалення управління школою в їх взаємозв'язку та взаємообумовленості.

Сучасна освіта як соціально-педагогічна система покликана забезпечити досягнення таких освітніх результатів, які б відповідали нагальним вимогам суспільства. А тому необхідно впроваджувати нові підходи до управління закладу освіти.

Інноваційне управління в освіті – це сукупність прогнозів, рішень і дій щодо визначення й реалізації пріоритетних напрямів розвитку, що забезпечують досягнення місії та цілей закладів освіти. Управління – складний багатогранний процес, основу якого складають: готовність розпочати процес, визначення повноважень та місії, визначення цілей та завдань, розроблення й впровадження плану дій та моніторинг виконання. Успішна реалізація перерахованих дій-функцій, як показують теорія та практика, може забезпечити довгостроковий розвиток та покращити ефективність та продуктивність діяльності закладів освіти. У наш час управління ними стає важливим фактором успішної адаптації й розвитку, а також нагальною потребою складати довгострокові плани на перспективу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Василенко О. В. Інноваційний менеджмент [навчальний посібник] / О.В.Василенко, В.Г.Шматько. – К. : ЦУЛ, Фенікс, 2003. – 440 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Столяренко О. В., Столяренко О. В. Ціннісне ставлення до людини в системі професійних цінностей майбутнього учителя / Столяренко О. В., Столяренко О. В.. Матеріали Інтернет-конф. «Особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя», ВДПУ ім. М. Коцюбинського, листопад 2018 р.
4. Хриков Є. М. Управління навчальним закладом: навч. посіб. / Євген Миколайович Хриков. – К. : Знання, 2006. – 365 с.

Столяренко Олена Вікторівна, доктор пед. наук, доц. кафедри педагогіки і професійної освіти ННІПППФВК ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, olena-best@ukr.net;

Камінська Вікторія, Лобок Ігор, здобувачі магістерського рівня вищої освіти галузі знань: 011 - науки про освіту.

Stoliarenko Olena Victorivna – Doctor of Pedagogy, Associate Professor at Pedagogics and Professional Education at Department at Vinnitsia State Pedagogical University named after M. Kotsiubynskiy. E-mail: olenabest@ukr.net

Kaminska Victoria, Lobok Ihor – Master's Degree Students on the specialties as 011 Education science at Vinnitsia State Pedagogical University named after M. Kotsiubynskiy.